

PACEA, O CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU DĂINUIREA PATRIMONIULUI CULTURAL

Dr. hab. **Liliana CONDRATICOVA**

Secretar științific general al Academiei de Științe a Moldovei

Cea de-a VI-ea ediție a Conferinței științifice internaționale „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine” (Cultural heritage of yesterday – contribution to the development of a sustainable society of tomorrow), și-a ținut tradițional lucrările în contextul Zilelor europene ale patrimoniului cultural pe data de 27–28 septembrie 2022. Evenimentul a fost organizat de Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Centrul Mitropolitan de Cercetări Științifice T.A.B.O.R. (Iași, România), Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare (Buzău, România), Universitatea Liberă din Berlin, Germania, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, Muzeul Național de Istorie a Moldovei. Lucrările conferinței au fost animate de ideea că statutul de țară-candidată a Republicii Moldova pentru aderarea la Uniunea Europeană, obținut la 23 iunie 2022, deschide noi oportunități pentru cercetare, inclusiv în vederea identificării, valorificării și promovării patrimoniului cultural material și imaterial, dar și revenirii acestuia pe agenda factorilor de decizie în gestiunea cărora se află.

La conferință au fost înregistrați 130 de participanți cu 103 rapoarte științifice, dintre care 35 au fost prezentate de cercetători de peste hotare – România, Ucraina, Germania, Franța, Uzbekistan. Invazia Rusiei în Ucraina, soldată, pe lângă crimele împotriva umanității, cu distrugerea numeroaselor obiective de valoare istorică, arhitecturală, artistică, a oferit noi conotații tematicii anunțate, demonstrând vulnerabilitatea obiectelor de patrimoniu și marea responsabilitate ce le revine celor implicați în ocrotirea și păstrarea lor.

În deschiderea conferinței, președintele Academiei de Științe a Moldovei, acad. Ion Tighineanu, a menționat importanța cercetării în ansamblu, locul și rolul mai ales a științelor fundamentale pentru dezvoltarea durabilă a societății. În context, au fost apreciate eforturile unor instituții, cercetători științifici, inclusiv tineri, cadre didactice prin conferirea de către AȘM a distincțiilor academice în semn de recunoștință pentru contribuțiile aduse în domeniile sale de competență, pregătirea specialiștilor, promovarea științei și culturii pe plan național și internațional.

Pornind de la faptul că această ediție a conferinței a avut pentru prima dată ca partener Universitatea Liberă din Berlin, Germania, domnul Ullrich Kinne, șeful adjunct al misiunii Ambasadei Germaniei în Republica Moldova a trecut în revistă asistența acordată de către Germania țării noastre pe durata celor trei decenii de colaborare, în special domeniului de cercetare și inovare, atât asistența financiară, cât și prin diferite programe de studii oferite de statul german.

Ședința plenară, din 27 septembrie, care e și Ziua Internațională a Turismului, a continuat cu raportul prezentat de dr. în economie Viorel Miron (Asociația de Dezvoltare a Turismului în Moldova) și dr. în istorie Marina Miron (Universitatea de Stat din Moldova) *Turismul ca modalitate eficientă de salvagardare a patrimoniului cultural*. Dr. în istorie, comandorul Adrian-Marius Nicoară (Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare, director al Centrului de Științe Istorice și Arheologie, Buzău, România), a prezentat comunicarea *Salvarea patrimoniului, salvarea identității – un concept actual și necesar*, subliniind colaborarea fructuoasă între Chișinău și Buzău pe domeniul valorizării patrimoniului.

Contribuția specialiștilor ieșeni la restaurarea pieselor și obiectivelor de patrimoniu din Republica Moldova a fost dezvăluită de dr. hab. în arte vizuale, prof. univ. Nicoleta Vornicu (director al Centrului Mitropolitan de Cercetări T.A.B.O.R., Iași și expert la Ministerul Culturii din România) în comunicarea *Biodeteriorarea picturii murale de la biserica Adormirea Maicii Domnului, Căușeni, Republica Moldova*.

Conferința științifică a venit cu un mesaj de condamnare a războiului neprovocat al Rusiei în Ucraina și de susținere a comunității științifice din Ucraina. În limba ucraineană au prezentat comunicări dr. în pedagogie Katerina Cojuhar (Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău), care a realizat o retrospectivă a relațiilor de colaborare a sectorului „Etnologia ucrainenilor” din cadrul institutului cu cercetătorii din Ucraina. Dr. în istorie Victor Cojuhar de la același institut a evocat drama refugiaților ucraineni după invazia Rusiei din 24 februarie 2022, suportul statului moldovenesc, a organizațiilor naționale și internaționale în gestionarea crizei refugiaților, inclusiv în ce privește consilierea psihologică a refugiaților din Ucraina. Din Polonia a intervenit dr. în arte Olena Kozakevych (Institutul de Etnologie al Academiei Naționale de Științe, Lvov, Ucraina; Muzeul de Etnografie și Folclor din Cracovia, Polonia), cu o comunicare plină de culoare și semnificații etnologice despre costumul popular al huțurilor din colecția Muzeului de Etnografie din Krakow.

Mărturiile scriitorului D.C. Moruzi și imaginea orașului Chișinău de la 1854 au fost reflectate de dr. hab. în filologie, prof. univ. Aliona Grati (Universitatea de Stat din Moldova), iar dr. în filologie Diana Demetieva (Universitatea de Stat din Moldova) a abordat subiectul revitalizării folclorului urban în procesul de constituire a unui brand de oraș. Aceleași cercetătoare au realizat și prezentat în cadrul conferinței un inedit film-prelegere *Dumitru C. Moruzi: Chișinăul într-un balansoar istoric*.

Participanții au avut prilejul să cunoască specificul creației artistului plastic Mihai Mungiu, ale cărui lucrări, cu genericul *Chișinăul în pastel*, au fost expuse în Sala Aurie a AȘM.

Cu prilejul conferinței, organizatorii au editat volumul IV *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine* (editor dr. hab. Liliana Condricova), supliment al revistei științifice

ieșene „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique” (editor-șef, profesor, dr. hab. în studiul artelor Nicoleta Vornicu) și care însumează 45 de articole științifice integrate de ideea valorificării patrimoniului cultural.

După ședința plenară, au urmat lucrările conferinței pe secțiuni: *Patrimoniul artistic și arhitectural în context național și internațional, Arheologia azi: probleme și soluții, Patrimoniul etnologic: de la necunoaștere la valorizare culturală, Designul interior: istorie și modernitate, Patrimoniul istoric și educațional* ș. a.

Secțiunea *Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural – experiență și bune practice* s-a desfășurat și de data aceasta la Iași, iar la Bălți a fost organizată Secțiunea *Orașul Bălți: istorie, patrimoniu, memorie*. O secțiune actualizată este cea care pune accentul pe *Arta și mitopoetica orașului*. Organizatorii și-au propus, pentru următoarea ediție din anul 2023, extinderea arealului geografic al activităților desfășurate la Chișinău, Bălți și Iași prin organizarea în orașul ucrainean Lvov a unei secțiuni axate pe arta decorativă aplicată și artă populară moderată de colegii din Lvov.

La 28 septembrie 2022, în Sala panoramică a Muzeului de Istorie a Orașului Chișinău, lucrările conferinței au continuat cu o Masă rotundă și vernisarea expoziției de documente și fotografii *Cercul din Chișinău: de la proiectare la renovare*, curator Valeria Suruceanu. Tot ea a susținut prelegerea cu același titlu, avându-i ca invitați pe arhitecții Alla Kiricenکو și Veaceslav Rejep, care au făcut parte din echipa de proiectare a clădirii Cercului din Chișinău.

Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, a fost inițiată în anul 2019 și a ajuns la cea de-a VI-a ediție, fiind organizată în cadrul Programului de Stat 20.80009.0807.19 a Universității de Stat din Moldova *Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii* (director de proiect dr. hab. Aliona Grati). În decursul celor șase ediții, perioadă în care au fost editate patru numere ale revistei științifice, manifestarea a devenit un exemplu de urmat de colaborare și conlucrare între mediul academic, cercetători de la diferite institute de cercetare (de la științe socio-umane la științe exacte și ale vieții), cadre didactice de la instituții de învățământ superior, uniunile de creație, muzee, agenții și biblioteci.